

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. birželio 6 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji darbai, prekių ir paslaugų pirkimai – Direktyva 2014/24/ES – 10 straipsnio c punktas ir d punkto i, ii ir v papunkčiai – Galiojimas – Taikymo sritis – Netaikymas arbitražo, taikinimo ir tam tikroms teisinėms paslaugoms – Vienodo požiūrio ir subsidiarumo principai – SESV 49 ir 56 straipsniai“

Byloje C-264/18

dėl *Grondwettelijk Hof* (Belgijos Konstitucinis Teismas) 2018 m. kovo 29 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. balandžio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

P. M.

N. G.d.M.,

P. V.d.S.

prieš

Ministerraad

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan (pranešėjas), teisėjai C. Lycourgos, E. Juhász, M. Ilešič ir I. Jarukaitis,

generalinis advokatas M. Bobek,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- P. M., P. V.d.S. ir N. G.d.M., atstovaujamų *advocaat* P. Vande Castele,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos J.-C. Halleux, P. Cottin, L. Van den Broeck ir C. Pochet, padedamų *advocaten* D. D’Hooghe, C. Mathieu ir P. Wytinck,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

* Proceso kalba: nyderlandų.

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Tassopoulou, S. Papaioannou ir S. Charitaki,
- Kipro vyriausybės, atstovaujamos D. Kalli ir E. Zachariadou,
- Europos Parlamento, atstovaujamo A. Pospíšilová Padowska ir R. van de Westelaken,
- Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos M. Balta ir F. Naert,
- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Haasbeek ir P. Ondrůšek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimo.
- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant P. M., N. G.d.M. ir P. V.d.S. ginčą su *Ministerraad* (Ministrų Taryba, Belgija) dėl Belgijos teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 2014/24 nuostatos, įtvirtinto viešųjų pirkimų procedūrų netaikymo tam tikroms teisinėms paslaugoms.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2014/24 1, 4, 24, ir 25 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) valstybės narės institucijų arba jų vardu vykdomas viešųjų sutarčių skyrimas [vykdomi viešieji pirkimai] turi atitikti [SESV] principus, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas srityse, taip pat iš šių laisvių kylančius principus, kaip antai lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principus. Vis dėlto atvejams, kai viešosios sutartys [viešojo pirkimo vertė] viršija tam tikrą vertę, turėtų būti parengtos nuostatos dėl nacionalinių pirkimo procedūrų koordinavimo, siekiant užtikrinti, kad tie principai būtų įgyvendinti praktiškai, o viešieji pirkimai – atverti konkurencijai;

<...>

(4) dėl vis įvairesnių viešųjų veiksmų [viešosios veiklos] formų atsirado poreikis aiškiau apibrėžti paties [viešojo] pirkimo sąvoką. Vis dėlto tas aiškesnis apibrėžimas neturėtų išplėsti šios direktyvos taikymo srities, palyginti su [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)] taikymo sritimi. Sąjungos taisyklėmis viešųjų pirkimų srityje siekiama apimti ne visas viešųjų lėšų išleidimo formas, o tik tas, kuriomis sudarant viešąją [viešojo pirkimo] sutartį už atlygį įsigijami darbai, prekės ar paslaugos. <...>

<...>

(24) turėtų būti priminta, kad arbitražo ir taikinimo paslaugas, taip pat kitų panašių alternatyvaus ginčų sprendimo formų paslaugas paprastai teikia įstaigos ar asmenys, patvirtinti ar atrinkti tokiu būdu, kuris negali būti reglamentuojamas viešųjų pirkimų taisyklėmis. Turėtų būti paaiškinta, kad ši direktyva netaikoma paslaugų pirkimo sutartims tokių paslaugų teikimo tikslu, neatsižvelgiant į tai, kaip jos vadinamos pagal nacionalinę teisę;

(25) tam tikras teisinės paslaugas teikia paslaugų teikėjai, kuriuos skiria valstybių narių teismai, jos apima teisininkų atstovavimą klientams teismo procesuose, jas privalo teikti notarai arba jos yra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu. Tokias teisines paslaugas paprastai teikia įstaigos ar asmenys, kurie skiriami arba atrenkami tokiu būdu, kuris viešųjų pirkimų taisyklėmis negali būti reglamentuojamas, kaip antai valstybės prokurorų tam tikrose valstybėse narėse skyrimas. Todėl toms teisinėms paslaugoms ši direktyva turėtų būti netaikoma.“

4 Šios direktyvos 10 straipsnio „Specialios išimties paslaugų pirkimo sutarčių atveju“ c ir d punktuose nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims dėl:

<...>

c) arbitražo ir taikinimo paslaugų;

d) bet kurios iš šių teisinių paslaugų:

i) teisininko vykdomo kliento teisinio atstovavimo, kaip apibrėžta [1977 m. kovo 22 d. Tarybos direktyvos 77/249/EEB, skirtos padėti teisininkams veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas (OL L 78, 1977, p. 17)], 1 straipsnyje:

– arbitražo ar taikinimo procese, vykstančiame valstybėje narėje, trečiojoje šalyje arba tarptautinio arbitražo ar taikinimo instancijoje, arba

– teismo procesuose, vykstančiuose valstybės narės ar trečiosios šalies teismuose ar viešosiose institucijose arba tarptautiniuose teismuose ar institucijose;

ii) teisinių konsultacijų, teikiamų rengiantis šio punkto i punkte [papunktyje] nurodytiems procesams arba jei yra konkreti nuoroda ir didelė tikimybė, kad klausimas, dėl kurio teiktos konsultacijos, bus nagrinėjamas tokiuose procesuose, su sąlyga, kad konsultaciją teikia teisininkas, kaip apibrėžta Direktyvos [77/249] 1 straipsnyje;

<...>

v) kitų teisinių paslaugų, kurios atitinkamoje valstybėje narėje yra susijusios (net jei retai) su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.“

Belgijos teisė

5 2016 m. birželio 17 d. Viešųjų pirkimų įstatymu (2016 m. liepos 14 d. *Moniteur belge*, p. 44219) Belgijos įstatymų leidėjas peržiūrėjo viešųjų pirkimų reglamentavimą ir suderino jį su Direktyva 2014/24. Šio įstatymo 28 straipsnyje nustatyta:

„1. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies, šis įstatymas netaikomas toliau nurodytų paslaugų viešiesiems pirkimams:

<...>

3) arbitražo ir taikinimo paslaugų;

- 4) bet kurios iš šių teisinių paslaugų:
- a) teisininko vykdomo kliento teisinio atstovavimo, kaip apibrėžta Direktyvos [77/249] 1 straipsnyje:
 - i) arbitražo ar taikinimo procese, vykstančiame valstybėje narėje, trečiojoje šalyje arba tarptautinio arbitražo ar taikinimo instancijoje; arba
 - ii) teismo procesuose, vykstančiuose valstybės narės ar trečiosios šalies teismuose ar viešosiose institucijose arba tarptautiniuose teismuose ar institucijose;
 - b) teisinių konsultacijų, teikiamų rengiantis šio punkto a papunktyje nurodytiems procesams, arba jei yra konkretus požymis ir didelė tikimybė, kad klausimas, dėl kurio teiktos konsultacijos, bus nagrinėjamas tokiuose procesuose, su sąlyga, kad konsultaciją teikia teisininkas, kaip apibrėžta Direktyvos [77/249] 1 straipsnyje;

<...>

- e) kitų teisinių paslaugų, kurios Belgijos Karalystėje yra susijusios, nors ir kartais, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu;

<...>

2. Karalius gali jo paties apibrėžtais atvejais nustatyti konkrečias taisykles, taikytinas 1 dalies 4 punkto a ir b papunkčiuose nurodytiems pirkimams.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 6 2017 m. sausio 16 d. pareiškėjai pagrindinėje byloje P. M., N. G.d.M. ir P. V.d.S., kurie yra advokatai ir diplomuoti teisininkai, kreipėsi į *Grondwettelijk Hof* (Belgijos Konstitucinis Teismas) su prašymu pripažinti negaliojančiomis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, kuriomis į šio įstatymo taikymo sritį neįtraukiamos tam tikros teisinės, arbitražo ir taikinimo paslaugos.
- 7 Pareiškėjai pagrindinėje byloje teigia, kad dėl nurodytų nuostatų jose numatytų paslaugų teikimui netaikomos šiame įstatyme įtvirtintos viešųjų pirkimų taisyklės, todėl jomis sukuriamas nevienodas požiūris, kurio negalima pateisinti.
- 8 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kyla klausimas, ar šioms paslaugoms netaikant viešųjų pirkimų procedūrų kenkiama tikslams, kurių siekė Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas Direktyvą 2014/24, susijusiems su nesuvaržyta konkurencija, laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve, ir ar dėl subsidiarumo ir vienodo požiūrio principų neturėjo būti suderintos ir tas paslaugas reglamentuojančios Sąjungos teisės normos.
- 9 Anot to teismo, siekiant įvertinti nacionalinių teisės normų, kurias prašoma pripažinti negaliojančiomis, konstitucingumą, būtina išnagrinėti, ar tos direktyvos 10 straipsnio c punktas ir d punkto i, ii ir v papunkčiai yra suderinami su vienodo požiūrio, subsidiarumo principais ir SESV 49 ir 56 straipsniais.
- 10 Šiomis aplinkybėmis *Grondwettelijk Hof* (Konstitucinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2014/24] 10 straipsnio c punktas ir d punkto i, ii ir v papunkčiai suderinami su vienodo požiūrio principu, prireikus aiškinamu kartu su subsidiarumo principu ir [SESV] 49 ir 56 straipsniais, tiek, kiek pagal minėtas direktyvos nuostatas jose nurodytoms paslaugoms netaikomos direktyvoje nustatytos viešųjų pirkimų taisyklės, nors šiomis taisyklėmis užtikrinama nesuvaržyta konkurencija ir laisvas judėjimas vykdant viešuosius paslaugų pirkimus?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 11 Čekijos ir Kipro vyriausybės ginčija prejudicinio klausimo ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą.
- 12 Čekijos vyriausybė teigia, kad šis klausimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku. Šio ginčo dalykas, anot jos, yra klausimas, ar Belgijos Konstitucija draudžia, kad pagal nacionalinę teisę į viešųjų pirkimų taisyklių taikymo sritį nebūtų įtrauktos tam tikros teisinės paslaugos, kurios taip pat nepatenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį. Šios vyriausybės nuomone, pagal Sąjungos teisę valstybė narė neprivalo įtraukti nurodytų paslaugų į direktyvą perkeliančių nacionalinės teisės aktų taikymo sritį. Vadinas, šis klausimas turėtų būti vertinamas tik remiantis Belgijos Konstitucija.
- 13 Kipro vyriausybė savo ruožtu teigia, kad pateiktas klausimas susijęs su šios direktyvos 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių atitiktimi SESV 49 ir 56 straipsniams. Tačiau bet kuri nacionalinė priemonė, priklausanti Sąjungos lygiu išsamiai suderintai sričiai, turi būti vertinama atsižvelgiant į šios suderinimo priemonės, o ne į pirminės teisės nuostatas.
- 14 Šiuo aspektu reikia priminti, kad kai nacionaliniame teisme keliamas Sąjungos institucijos priimto akto galiojimo klausimas, šis teismas turi pats nuspręsti, ar sprendimas šiuo klausimu yra būtinas jo sprendimui priimti ir ar būtina dėl to kreiptis į Teisingumo Teismą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos galiojimu (1997 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Eurotunnel ir kt.*, C-408/95, EU:C:1997:532, 19 punktas; 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 34 punktas; taip pat 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 49 punktas).
- 15 Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pagal SESV 267 straipsnį pateikto prejudicinio klausimo tik tuomet, jeigu, be kita ko, neįvykdyti Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje nustatyti reikalavimai dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą turinio ar kai akivaizdu, kad nacionalinio teismo prašomas Sąjungos teisės normos išaiškinimas arba jos galiojimo vertinimas visiškai nesusiję su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, arba problema yra hipotetinė (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 50 punktas).
- 16 Šiuo atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės nuostatos, kurias prašoma pripažinti negaliojančiomis nacionaliniame teisme, yra numatytos įstatyme, kuriuo į Belgijos teisę perkelta Direktyva 2014/24, visų pirma taisyklės dėl tam tikrų teisinių paslaugų neįtraukimo į jos taikymo sritį.
- 17 Tokiomis aplinkybėmis, priešingai, nei teigia Čekijos ir Kipro vyriausybės, klausimas dėl Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimo nėra nereikšmingas pagrindinės bylos baigčiai. Iš tikrųjų, jei šiose nuostatose numatytas neįtraukimas būtų pripažintas negaliojančiu, nuostatos, kurių paskelbimo negaliojančiomis siekiama nacionaliniame teisme, turėtų būti laikomos prieštaraujančiomis Sąjungos teisei.
- 18 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pateiktas klausimas, o kartu ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą, yra priimtini.

Dėl prejudicinio klausimo

- 19 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės prašo Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimo atsižvelgiant į vienodo požiūrio, subsidiarumo principus ir SESV 49 ir 56 straipsnius.
- 20 Pirma, dėl subsidiarumo principo ir dėl SESV 49 ir 56 straipsnių laikymosi primintina, kad, viena vertus, pagal ESS 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą subsidiarumo principą srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinai kompetencijai, ji ima veikti tik tada ir tokiu mastu, kai numatomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o Sąjungos lygiu dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio juos pasiekti būtų geriau (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Philip Morris Brands ir kt.*, C-547/14, EU:C:2016:325, 215 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 21 Iš to, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį neįtraukė paslaugų, nurodytų jos 10 straipsnio c punkte ir d punkto i, ii ir v papunkčiuose, neišvengiamai išplaukia, kad jis manė, jog patys nacionalinių įstatymų leidėjai turi nustatyti, ar šioms paslaugoms turėtų būti taikomos viešųjų pirkimų taisyklės.
- 22 Taigi negalima teigti, kad šios nuostatos buvo priimtose pažeidžiant subsidiarumo principą.
- 23 Kita vertus, kiek tai susiję su SESV 49 ir 56 straipsnių laikymusi, Direktyvos 2014/24 1 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad valstybių narių institucijų arba jų vardu vykdomi viešieji pirkimai turi atitikti SESV principus, visų pirma nuostatas dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas.
- 24 Iš tiesų, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, viešųjų pirkimų procedūrų derinimu Sąjungos lygmeniu siekiama pašalinti galimas šių procedūrų sukurtas laisvo paslaugų ir prekių judėjimo kliūtis, taigi ir saugoti vienoje valstybėje narėje įsteigtų ūkio subjektų, norinčių siūlyti prekes ar paslaugas kitoje valstybėje narėje įsteigtoms perkančiosioms organizacijoms, interesus (šiuo klausimu žr. 2007 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-507/03, EU:C:2007:676, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 25 Vis dėlto negalima daryti išvados, kad, neįtraukus Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkte ir d punkto i, ii ir v papunkčiuose nurodytų paslaugų į jos taikymo sritį ir kartu neįpareigojus valstybių narių joms taikyti viešųjų pirkimų taisykles, šia direktyva pažeistos Sutartimis garantuojamos laisvės.
- 26 Antra, dėl Sąjungos teisės aktų leidėjo diskrecijos ir bendrojo vienodo požiūrio principo pažymėtina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos teisės aktų leidėjas, naudodamasis jam suteiktais įgaliojimais, turi plačią diskreciją, kai jo veiksmai apima politinį, ekonominį ir socialinį pasirinkimą ir jis turi atlikti sudėtingus vertinimus (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 57 punktą ir 2019 m. sausio 30 d. Sprendimo *Planta Tabak*, C-220/17, EU:C:2019:76, 44 punktą). Todėl tik akivaizdžiai netinkamas šioje srityje priimtose priemonės pobūdis, atsižvelgiant į kompetentingų institucijų siekiamą tikslą, gali turėti įtakos tokios priemonės teisėtumui (2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 48 punktą).
- 27 Vis dėlto net ir turėdamas tokius įgaliojimus Sąjungos teisės aktų leidėjas savo pasirinkimą turi pagrįsti kriterijais, kurie yra objektyvūs ir tinkami, atsižvelgiant į nagrinėjamais teisės aktais siekiamą tikslą (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 58 punktą).

- 28 Be to, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal bendrąją Sąjungos teisės vienodo požiūrio principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 23 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 29 Skirtingų situacijų panašumą reikia vertinti atsižvelgiant į visus joms būdingus veiksniai. Šiuos veiksniai reikia nustatyti ir įvertinti atsižvelgiant visų pirma į Sąjungos akto, kuriame įtvirtintas atitinkamas skirtumas, dalyką ir tikslą. Be to, taip pat reikia atsižvelgti į sritis, prie kurios priskirtas nagrinėjamas aktas, principus ir tikslus (2011 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Liuksemburgas / Parlamentas ir Taryba*, C-176/09, EU:C:2011:290, 32 punktą ir 2019 m. sausio 30 d. Sprendimo *Planta Tabak*, C-220/17, EU:C:2019:76, 37 punktą).
- 30 Būtent remiantis šiais principais reikia vertinti Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimą, atsižvelgiant į vienodo požiūrio principą.
- 31 Kalbant, pirma, apie Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkte nurodytas arbitražo ir taikinimo paslaugas, pažymėtina, kad jos 24 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog arbitražo ir taikinimo paslaugas, taip pat kitų panašių alternatyvaus ginčų sprendimo formų paslaugas teikiantys įstaigos ar asmenys atrenkami tokiu būdu, kuris negali būti reglamentuojamas viešųjų pirkimų taisyklių.
- 32 Iš tiesų arbitražo ir taikintojų kandidatūroms turi pritarti visos ginčo šalys ir jie skiriami bendrų jų sutarimu. Taigi viešoji įstaiga, kuri pradėtų arbitražo ir taikinimo paslaugų viešojo pirkimo procedūrą, negalėtų priversti kitos ginčo šalies pasirinkti šios procedūros laimėtoją kaip bendrą arbitražo ar taikintoją.
- 33 Vadinas, atsižvelgiant į 10 straipsnio c punkte numatytą arbitražo ir taikinimo paslaugų objektyvias savybes, jų negalima lyginti su kitomis paslaugomis, patenkančiomis į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį. Taigi darytina išvada, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, nepažeisdamas vienodo požiūrio principo, galėjo naudodamasis diskrecija neįtraukti Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkte numatytų paslaugų į šios direktyvos taikymo sritį.
- 34 Antra, kiek tai susiję su Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto i ir ii papunkčiuose numatytomis teisininkų teikiamomis paslaugomis, iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į tai, kad tokias teisininkų paslaugas paprastai teikia įstaigos arba asmenys, skiriami ar atrenkami tokiu būdu, kuris kai kuriose valstybėse narėse negali būti reglamentuojamas viešųjų pirkimų taisyklių, todėl šių teisininkų paslaugų nereikėjo įtraukti į nurodytos direktyvos taikymo sritį.
- 35 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto i ir ii papunkčiais į direktyvos taikymo sritį neįtrauktos ne visos paslaugos, kurias teisininkai galėtų teikti perkančiajai organizacijai, o tik teisinis atstovavimas klientui tarptautinio arbitražo ar taikinimo instancijoje, valstybės narės ar trečiosios šalies teismuose ar viešosiose institucijose arba tarptautiniuose teismuose ar institucijose, taip pat teisinės konsultacijos, teikiamos rengiantis nurodytiems procesams arba esant jų tikimybei. Tokias teisininkų teikiamas paslaugas galima įsivaizduoti tik esant teisininko ir jo kliento santykiams *intuitu personae*, kuriems būdingas griežtas konfidencialumas.
- 36 Viena vertus, toks teisininko ir jo kliento *intuitu personae* santykis, kuriam būdingas laisvas gynėjo pasirinkimas bei kliento ir teisininko tarpusavio pasitikėjimas, apsunkina būsimums paslaugoms keliamų kokybės reikalavimų objektyvų aprašymą.
- 37 Kita vertus, teisininko ir kliento santykių konfidencialumas, kuriuo siekiama, ypač šio sprendimo 35 punkte nurodytomis aplinkybėmis, užtikrinti visišką bylos šalių teisės į gynybą įgyvendinimą ir paisyti reikalavimo, kad kiekvienas asmuo turi turėti galimybę laisvai bendrauti su savo advokatu (šiuo

klausimu žr. 1982 m. gegužės 18 d. Sprendimo *AM & S Europe / Komisija*, 155/79, EU:C:1982:157, 18 punktą), galėtų būti pažeistas įpareigojus perkančiąją organizaciją tiksliai nurodyti tokių paslaugų pirkimo sąlygas ir viešai jas paskelbti.

- 38 Vadinasi, atsižvelgiant į Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto i ir ii papunkčiuose numatytų paslaugų objektyvias savybes, jų negalima lyginti su kitomis paslaugomis, patenkančiomis į šios direktyvos taikymo sritį. Turint omenyje šį objektyvų skirtumą, Sąjungos teisės aktų leidėjas, nepažeisdamas vienodo požiūrio principo, taip pat galėjo naudodamasis savo diskrecija neįtraukti šių paslaugų į šios direktyvos taikymo sritį.
- 39 Trečia, kiek tai susiję su Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto v papunktyje numatytomis teisinėmis paslaugomis, kurios, nors ir retai, yra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, pažymėtina, kad pagal SESV 51 straipsnį tokia veikla, taigi ir tokios paslaugos, nepatenka į šios Sutarties nuostatų dėl įsisteigimo laisvės, o pagal SESV 62 straipsnį – į nuostatų dėl laisvės teikti paslaugas taikymo sritį. Tokios paslaugos skiriasi nuo tų, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, nes jos tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu ir funkcijomis, kuriomis siekiama apsaugoti bendruosius valstybės arba kitų viešųjų įstaigų interesus.
- 40 Iš to matyti, kad dėl pobūdžio teisinių paslaugų, kurios, nors ir retai, yra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, atsižvelgiant į joms būdingas objektyvias savybes, negalima lyginti su kitomis paslaugomis, patenkančiomis į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį. Turint omenyje šį objektyvų skirtumą, Sąjungos teisės aktų leidėjas, ir vėl nepažeisdamas vienodo požiūrio principo, galėjo naudodamasis diskrecija neįtraukti šių paslaugų į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį.
- 41 Vadinasi, išnagrinėjus Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punktą ir d punkto i, ii ir v papunkčius nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos šių nuostatų galiojimui, atsižvelgiant į vienodo požiūrio, subsidiarumo principus ir SESV 49 ir 56 straipsnius.
- 42 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: jį išnagrinėjus nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimui, atsižvelgiant į vienodo požiūrio, subsidiarumo principus ir SESV 49 ir 56 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

Išnagrinėjus prejudicinį klausimą nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimui, atsižvelgiant į vienodo požiūrio, subsidiarumo principus ir SESV 49 ir 56 straipsnius.

Parašai.